

Lütfen dikkat: Bu belge, gizliliğin korunması şartıyla tarafınıza sunuluyor. 29 Ekim 2020 Perşembe 17:00'de (TSİ) belgenin dağıtım yasağının kalkmasına kadar olan süreçte, bilgi notunun tamamen veya kısmen paylaşılması, alıntılanması, kaynak gösterilmesi, özetlenmesi, yayınlanması veya yorumlanması yasaktır.

Çalıştay Raporu: **IPBES Biyolojik Çeşitlilik ve Pandemi Çalıştayı**

Yönetici Özeti

Yaşanan pandemiler, gezegenimizde yaşayan insanların sağlığı ve refahı için varoluşsal bir tehdidi temsil ediyor. Bu rapor kapsamında değerlendirilen bilimsel kanıtlar, pandemilerin gerçekleşme sıklığının, bu süreçleri etkileyen hastalık vakalarını tetikleyen unsurlardaki artış sebebiyle arttığını gösteriyor.

Önleyici stratejilerin uygulanmadığı durumda, pandemiler daha sık ortaya çıkacak, daha hızlı şekilde yayılacak, daha fazla insanın ölümüyle sonuçlanacak ve küresel ekonomiyi her zamankinden daha yıkıcı şekilde etkileyecektir. Mevcut pandemi stratejileri, hastalıkların ortaya çıkması sonrasında uygulanan halk sağlığı önlemleri ve teknolojik çözümlere dayanıyor. Bu stratejiler arasında yeni aşuların ve terapötik uygulamaların hızlı şekilde tasarlanması ve dağıtımı şeklinde verilen yanıtlar ön plana çıkıyor. Bununla birlikte COVID-19, bu stratejilerin yavaş ve belirsiz bir strateji olduğunu ortaya koyuyor. Yaşanan COVID-19 süreci aynı zamanda küresel ölçekte insanların aşı bulunmasını beklediği sırada, kaybedilen hayatlar, geçirilen hastalıklar, ekonominin yaşadığı çöküş ve geçim kaynaklarının zarar görmesiyle, pandemilerin insanlar üzerindeki maliyetinin arttığını gösteriyor.

Pandemilerin kökeni, yaban hayat rezervlerinden taşınan çeşitli mikroplara dayanıyor, ancak ortaya çıkışı tamamen insan faaliyetlerinden kaynaklanıyor. Pandemilerin altında yatan nedenler, biyolojik çeşitlilik kaybına ve iklim değişikliğine neden olan ve küresel ölçekte yaşanan çevresel değişikliklerle benzerlik gösteriyor. Bu sebepler arasında, arazi kullanımındaki değişim, tarım alanlarının genişlemesi, yoğun tarım uygulamaları ve yaban hayat ticareti ile tüketimi bulunuyor. Bu değişim sonucunda, vahşi yaşam, hayvancılık ve insanlar arasındaki temas artıyor. Bu durum, hayvanlarda bulunan mikroplarının insanlara geçerek onları enfekte etmesine, bazı koşullarda salgınlara ve nadiren şehir merkezlerine ve küresel seyahat ile ticaret yollarından yayılarak küresel salgınlara yol açmasına olanak sağlıyor. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki talebin yanı sıra demografik baskıdan kaynaklanan tüketim ve ticaretteki son zamanlardaki önemli artış, küresel tüketim kalıplarının yol açtığı biyolojik çeşitlilik kaybının, gelişmekte olan ülkelerde ortaya çıkan bir dizi yeni hastalığa yol açmasıyla sonuçlanıyor.

COVID-19 gibi salgın hastalıklar, gerek dünyadaki toplumların birbiriyle yakın ilişkisini, gerekse küresel eşitsizliğin tüm insanların sağlığı, refahı ve güvenliğine yönelik oluşturduğu tehdidin arttığını gösteriyor. Sağlık hizmetlerine erişimi etkileyen ekonomik kısıtlamalar nedeniyle, gelişmekte olan ülkelerde COVID-19'a bağlı ölüm ve hastalık sayısı daha yüksek gerçekleşiyor. Bununla birlikte, COVID-19'un ABD ve birçok Avrupa ülkesi üzerindeki etkisi, büyük ölçekli

pandemilerin, küreselleşmiş ekonomilere bağımlı olan gelişmiş ülkeleri de önemli ölçüde etkileyebildiğini gösteriyor.

Pandemiler doğada bulunan mikrobiyal çeşitlilikten ortaya çıkıyor.

- Ortaya çıkan hastalıkların (örneğin Ebola, Zika, Nipah virüsü enfeksiyonu) ve neredeyse tüm bilinen pandemilerin (örneğin influenza, HIV/AIDS, COVID-19) büyük bölümüne (%70'ine) hayvan kaynaklı mikroplar neden oluyor. Bu mikroplar yaban hayat, çiftlik hayvanları ve insanlar arasındaki temas sonucunda 'taşıyor'.
- Günümüzde henüz keşfedilmemiş 1,7 milyon virüsün, memelilerde ve kuşlarda var olduğu sanılıyor. Bunlardan 540.000 ila 850.000 adetinin insanları enfekte edebilme kapasitesi olduğu tahmin ediliyor.
- Pandemi potansiyeline sahip patojenlerin en önemli rezervuarları arasında memeliler (özellikle yarasalar, kemirgenler, primatlar), bazı kuşlar (özellikle su kuşları) ve çiftlik hayvanları (örneğin domuz, deve ve kümes hayvanları) bulunuyor.

Ekolojik yıkım ve sürdürülebilir olmayan tüketim biçimleri, pandemilerin oluşma riskini artırıyor.

- Pandemi riski, her yıl insanlarda ortaya çıkan ve yayılma potansiyeli salgın ölçeğinde gerçekleşecek beşten fazla yeni hastalığın ortaya çıkması nedeniyle, hızla artıyor. Pandemi riski, katlanarak artan insan kaynaklı değişikliklerden kaynaklanıyor. Hastalıkların ortaya çıkmasıyla vahşi yaşamı ilişkilendirerek yaban hayatı suçlamak hatalı, çünkü pandemilerin ortaya çıkışı insan faaliyetlerinden ve bu faaliyetlerin çevre üzerindeki etkisinden kaynaklanıyor.
- Arazi kullanımındaki değişim, tarımsal alanların genişlemesi ve tarımsal üretimin yoğunlaşması, yaban hayatı ticareti ile tüketimi ve başka etmenler nedeniyle doğanın sürdürülebilir olmayan kullanımı, yaban hayatı ve mikroplar arasındaki doğal etkileşimi bozuyor. Bu durum aynı zamanda, yaban hayatı, hayvanlar, insanlar ve bunların patojenleri arasındaki teması artırıyor ve oluşan pandemilerin neredeyse tamamına sebep oluyor.
- İklim değişikliği, hastalıkların ortaya çıkmasında önemli rol oynuyor (örneğin İskandinavya'da kene kaynaklı oluşan ensefalit). İklim değişikliği aynı zamanda insanların, yaban hayatın, rezervlerin ve vektörlerin hareketi ile patojenlerinin yayılmasına yol açacak şekilde ilerleyerek, türler arasında yeni temaslar, türler arasındaki temasların artması veya başka şekilde oluşan doğal konak-patojen dinamiklerini bozması sebebiyle, gelecekte önemli pandemi riski oluşturuyor.
- Arazi kullanımı sonucu oluşan biyolojik çeşitlilik kaybı, insanların kullanımındaki arazilere uyum sağlayan türlerin aynı zamanda hayvanlardan geçen (zoonotik) bulaşma riski oluşturan patojenleri barındırması sebebiyle hastalık riskinin artmasına neden olabilir.
- Yaban hayat, çiftlik hayvanları ve insanların patojenleri, biyolojik çeşitlilik üzerinde doğrudan tehdit oluşturabilecek nitelik taşıyor. Bu durum, insanlarda hastalık riskini tetikleyen faaliyetlere benzer şekilde ortaya çıkıyor (örneğin yaban hayatı ticareti

nedeniyle dünya genelinde amfibilerde chytridiomycosis'in ortaya çıkması).

İnsan faaliyetlerinden kaynaklanan ve küresel ölçekte gerçekleşen çevresel yıkımı durdurmak, pandemilerin oluşma riskini azaltabilir.

- Pandemiler ve hayvanlardan geçen diğer hastalıklar, insanların refahını olumsuz etkilemenin yanı sıra, ekonomi üzerinde yılda yaklaşık bir trilyon dolar zarara neden oluyor. Bu durum, tarihsel olarak ortaya çıkan ve insan sağlığı üzerinde devamlı olarak yük oluşturan zoonotik hastalıklara ilave olarak gerçekleşiyor. Yaban hayatın ticaretini ve arazi kullanımındaki değişiklikleri azaltmanın yanı sıra Tek Sağlık¹ yaklaşımına dayanan ve pandemileri önlemeye yönelik küresel stratejilerin, yıllık 40 ila 58 milyar dolar arasında maliyet yaratacağı tahmin ediliyor. Bu miktar, pandemilerin ürettiği hasarın iki kat daha azına denk geliyor. Bu durum, pandemi riskini azaltmak üzere uygulanabilecek dönüştürücü faaliyetler için önemli bir ekonomik teşvik anlamına geliyor.
- COVID-19'un küresel ekonomi üzerindeki gerçek etkisi, ancak aşuların tam olarak uygulanması ve insanlar arasındaki bulaşın kontrol altına alınmasıyla doğru olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte pandeminin maliyetinin, Temmuz 2020'ye kadar olan süreçte, küresel ölçekte 8 ila 16 trilyon dolar olacağı tahmin ediliyor ve 2021'in 4. çeyreğine kadar sadece ABD'de 16 trilyon dolar olarak gerçekleşeceği (o zamana kadar aşuların kontrolünde etkili olduğu varsayıldığında) tahmin ediliyor.
- Pandemi riski, sorumlu tüketimin teşvik edilmesi ve yeni ortaya çıkan hastalıkların yüksek olduğu noktalardan ve yaban hayat ile bu hayvanlardan elde edilen ürünlerin sürdürülebilir şekilde yapılmayan tüketiminin azaltılmasına işaret ediyor. Bu risk aynı zamanda hayvancılıktan kaynaklanan aşırı et tüketiminin azaltılmasıyla önemli ölçüde azaltılabilir.
- Korunan alanların etkin yönetimi ve biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu bölgelerde sürdürülebilir olmayan şekilde gerçekleşen sömürüye yönelik tedbirler, yaban hayat, çiftlik hayvanları ve insanlar arasındaki teması sınırlandırarak, yeni patojenlerin yayılmasını önlemeye yardımcı oluyor.

Arazi kullanımındaki değişim, tarım alanlarının genişlemesi ve kentleşme, ortaya çıkan hastalık vakalarının %30'undan fazlasına neden oluyor.

- Arazi kullanımındaki değişim, küresel ölçekte pandemilerin oluşmasını etkiliyor ve 1960'dan bu yana ortaya çıkan yeni hastalıkların %30'undan sorumlu olduğu düşünülüyor
- Arazi kullanımındaki değişim, ormansızlaşmayı, yaban hayatın habitatına insanların yerleşimini, tarım ve hayvancılık üretimindeki artışı ve kentleşmeyi içeriyor.
- Arazi kullanımındaki değişim, iklim değişikliği (orman kaybı, ısı adası etkisi, arazi temizlemek amacıyla ormanların yakılması) ve biyolojik çeşitlilik kaybının etkileriyle

¹ Tek Sağlık yaklaşımı, insan sağlığı, hayvan sağlığı ve çevresel sektörleri bir arada ele alan bir yaklaşımdır.

Not an official IPBES translation

*** 29 Ekim 2020 17:00'ye (TSİ) kadar dağıtımı yasaktır. ***

birleşiyor. Bu durum, önemli hastalıkların ortaya çıkmasına neden oluyor.

- Habitat kaybı ve yaban hayatın yaşadığı habitatlara insanların ve çiftlik hayvanlarının yerleşmesiyle oluşan baskı, patojenlerin yayılmasına ve bulaşma oranlarını artıran yeni koşullara olanak sağlıyor.
- Arazi kullanımına yönelik planlama süreçlerinde ve kararlarında insan sağlığına dair unsurlar göz önünde bulundurulmuyor.
- Doğanın korunması, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlanması ve ekosistem hizmetlerinin devamı için önem taşıyan ekolojik restorasyon, insanların ve çiftlik hayvanların yaban hayatla temas etmesinden kaynaklanan hastalıkların bulaşması riskinden kaçınmak üzere, halk sağlığına dair konuları entegre etmelidir.

Yaban hayatının ticareti ile tüketimi, gelecekte ortaya çıkabilecek pandemiler için küresel ölçekte önemli bir risk unsuru olarak görülüyor.

- İnsanlık tarihi boyunca süregelen yaban hayatı ticareti, birçok ülkede yerel halkların beslenmesi ve refahını artırmak üzere önemini koruyor.
- Karasal omurgalı türlerin yaklaşık %24'ünün dünya çapında ticareti yapılıyor. Uluslararası ölçekte yasal olarak gerçekleştirilen yaban hayatı ticaretinin mali değeri son 14 yılda beş kat arttı ve sektörün değeri 2019 yılında 107 milyar dolara ulaştı. Yasadışı vahşi yaşam ticaretinin ise yıllık 7 ila 23 milyar dolar değerinde olduğu tahmin ediliyor.
- ABD, önemli bölümü evcil hayvan ticareti kapsamında her yıl 10 ila 20 milyon yabancı hayvanın (karasal ve deniz) ticaretini gerçekleştiriyor ve en büyük yasal yaban hayatı ithalatçıları arasında yer alıyor. 2000 yılında sevkiyat sayısı yaklaşık 7000 iken, bu rakam 2015 yılına gelindiğinde 13.000'e çıktı. Bu ticaret, ABD'ye maymun çiçeği virüsü gibi yeni zoonozların, hastalık vektörlerinin ve konakçıların oluşmasına yol açıyor.
- Yaban hayvanların tüketimi, özellikle 2016'da 77 milyar ABD doları gelir getiren ve 14 milyon insanın istihdam edildiği "geleneksel olmayan hayvancılık" COVID-19'dan önce Çin'de önemli ölçüde genişledi.
- Yaban hayatı ve vahşi yaşamdan elde edilen ürünlerin (gıda, ilaç, kürk ve diğer ürünler için) elde edilmesi, ticareti ve tüketimi, biyolojik çeşitlilik kaybına ve SARS ya da COVID-19'un da aralarında bulunduğu yeni hastalıklara yol açıyor.
- Yaban hayatın ticaretinin, gerek yasadışı ve düzenlemelerin olmadığı ticaret şekli, gerek ise yasal ve düzenlenmiş hali, vahşi yaşamın sürdürülebilir olmayan şekilde tüketilmesinin yanı sıra, hastalıkların ortaya çıkmasıyla ilişkilendiriliyor.
- Memeliler ve kuşların ticareti, zoonotik patojenlerin önemli rezervuarları olmaları sebebiyle, hastalıkların ortaya çıkması için diğer türlere göre daha yüksek risk taşıyor.
- Yaban hayatı ticaretinde hastalık sürveyansını zorunlu kılan düzenlemelerin kapsamı sınırlı olup, çok sayıda karar vericinin yetki alanına giriyor ve uygulamasında

tutarsızlıklar gerçekleşiyor.

Mevcut pandemi hazırlık stratejileri, hastalıkları ortaya çıktıktan sonra kontrol etmeyi amaçlıyor. Bu stratejiler genellikle biyolojik çeşitliliği etkiliyor.

- Günümüzde pandemilerle mücadele yaklaşımımız, hastalığın ortaya çıkmasının sonrasında kontrol altına almaya dayanıyor. Bu durum, pandemi riskinin etkenlerinin ortaya çıkmadan önce önlemesi yerine, aşı ve terapötik ilaçların geliştirilmesine yönelik indirgemeci yaklaşımlara dayanıyor.
- Aşı ve terapötik ilaçların geliştirilmesi, doğada bulunan çeşitli organizma, molekül ve genlere erişimle ilişkilendiriliyor.
- Birçok önemli terapötik ilaç, yerel bilgi birikiminden ve geleneksel tıp yöntemlerinden yola çıkarak üretiliyor.
- Patojenlerin de aralarında yer aldığı genetik kaynaklara adil ve eşitlikçi şekilde erişim sağlanması ve kazanılan faydaların adil bölüşümü, aşılarla ve terapötik ilaçlara da daha adil erişim sağlamaya yol açıyor. Aynı zamanda araştırmalara katılımın daha geniş olmasını sağlıyor. Ancak adil erişime ve faydaların eşitlikçi şekilde dağıtılmasına yönelik bazı süreçler, mikrobiyal örneklerin hızlı paylaşımını engelleyebiliyor.
- Fikri mülkiyet hakkı, yeniliklerin ortaya çıkmasına yönelik bir teşviktir. Ancak bazı bilim insanları, fikri mülkiyetin aşılarla, terapötik ilaçlara, tedavilere ve teşhis ile araştırma süreçlerine hızlı şekilde erişimi sınırlayabileceğini iddia ediyor.
- Pandemi kontrol programları genellikle acil durum önlemleri kapsamında değerlendiriliyor. Bu durum biyolojik çeşitlilik için olumsuz şekilde sonuçlanabiliyor (örneğin yaban hayatı habitatlarının itlaf edilmesi, hastalıkla mücadele için böcek ilacı kullanımı).
- COVID-19'un yayılımını azaltmak için seyahat kısıtlamalarının getirilmesi, ekoturizm ve benzer gelir getirici faaliyetleri önemli ölçüde azaltıyor.
- Küresel ölçekte yaşanan "COVID-19 duraklama dönemi" sırasında ekonomik durgunluktan kaynaklanan çevresel baskıların azalmasının (örneğin petrol tüketiminin azalması) uzun vadedeki etkisi büyük olasılıkla geçici ve önemsiz görülüyor.
- Yaban hayat kaynaklı ortaya çıkan ve insanlarda büyük ölçekte yayılan hastalıklar, patojenin orijinal konak aralığı dışındaki biyolojik çeşitliliği tehdit edebiliyor.
- Pandemiler genellikle farklı ülkelerde ve sektörlerde eşit olarak nitelendirilemeyecek etkilere sahiptir (örneğin COVID-19 sürecinin yaşlılar üzerindeki etkisi). Ekonomik etkiler (ve hastalığın sonuçları) genellikle kadınlar, toplumun yoksul kesimleri ve yerel topluluklara daha fazla yük oluşturuyor. Pandemi kontrol politikalarının ve iyileştirme programlarının, dönüştürücü etki yaratabilmek için cinsiyet dinamiklerine daha duyarlı olması ve kapsayıcı şekilde ele alınması gerekiyor.

Not an official IPBES translation

*** 29 Ekim 2020 17:00'ye (TSİ) kadar dağıtımı yasaktır. ***

Pandeminin ortaya çıkışında arazi kullanımındaki değişimin etkisini azaltmaya yönelik politikalar:

- Büyük kalkınma ve arazi kullanımı projelerine pandemi ve yeni ortaya çıkan hastalık risklerinin dahil edildiği sağlık etki değerlendirme süreçlerinin geliştirilmesi.
- Biyolojik çeşitlilik ve halk sağlığına yönelik fayda ve risklerin tanınması ve hedeflenmesi amacıyla arazi kullanımına yönelik mali yardım reformu gerçekleştirilmesi.
- Aralarında korunan alan ve habitat restorasyon programlarının da olduğu etkin habitat koruma önlemlerinin, salgınları ve hastalıkların yayılma riskini ne şekilde değiştirebileceğinin değerlendirilmesi. Programların bu değerlendirmelere dayalı olarak geliştirilmesi.
- Pandemiye yol açan tüketim şekillerini, küreselleşen tarımsal genişlemeyi ve ticareti azaltmak üzere dönüştürücü nitelikte değişimin sağlanması (örneğin palmye yağı tüketimi, egzotik odun, madencilikle çıkarılması gereken ürünler, ulaşım altyapıları, et ve diğer küreselleşmiş hayvancılık ürünleri). Bu durum, et tüketimine, hayvancılığa ve pandemi riskini artıran diğer yüksek riskli tüketim biçimleri üzerindeki vergilerin yeniden düzenlenmesini içerebilir.

Pandeminin ortaya çıkışında yaban hayatı ticaretini azaltmaya yönelik politikalar:

- OIE, CITES, CBD, WHO, FAO, IUCN gibi biyolojik çeşitliliğin korunması ve halk sağlığı konusunda çalışan kurumların işbirliklerine dayanarak, uluslararası yaban hayatı ticaretinde zoonotik hastalıkların oluşma riskini azaltmak üzere hükümetler arasında yeni sağlık ve ticari ortaklıkların oluşturulması.
- Pandemi riski oluşturduğu bilinen yaban hayatın tüketimi ve ticareti ile ilişkili sağlık riskleri konusunda ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların sıcak noktalarında tüm sektörlerde kapasite artırımı gerçekleştirilmesi.
- Uzmanlar tarafından, ticaretinin yapılmasında hastalıkların ortaya çıkma riskinin yüksek olduğu tespit edilen türlerin azaltılması veya ortadan kaldırılması, piyasanın yeniden yapılandırılmasına yönelik denemelerin etkinliğinin ölçülmesi, soğuk zincir kapasitesinin artırılması, piyasada biyogüvenlik ve hijyenin sağlanması. Yaban hayatı ticaretinin, avcılığın, çiftçilerin ve ticaretini yapanların hastalıkları ne şekilde gözettiğinin izlenmesi.
- Yasadışı şekilde gerçekleştirilen yaban hayatı ticaretinin tamamında karar vericiler ile iş birliğinin geliştirilmesi.

Önemli bilgi boşluklarını kapatmak üzere:

- Pandemileri önlemek için daha iyi stratejiler tasarlamak ve test etmek için Tek Sağlık (*One Health*) yaklaşımını benimseyen bilimsel araştırmaların desteklenmesi.

Not an official IPBES translation

*** 29 Ekim 2020 17:00'ye (TSİ) kadar dağıtımı yasaktır. ***

- Ekosistem bozulumu, restorasyonu ve peyzaj yapısı ile hastalıkların ortaya çıkma riski arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması.
- Pandemiye yol açan çevresel değişiklikleri azaltan programların yatırım getirisinin ekonomik analizi.
- Küresel tüketimde ve kırsal kesimlerde hastalık oluşumunun, özel sektörde ve ulusal hükümetlerde pandemilere yol açan temel riskli davranışların belirlenmesi.
- Yerel toplulukların pandemi önleme programlarına katılım sağlaması ve bu toplumların yerel bilgi birikiminin değerlendirme süreçlerine katılması.
- Yaban hayatı popülasyonlarında, gelecekte ortaya çıkabilecek ya da terapötik ilaç ve aşı geliştirilmesinde kullanım potansiyeli olan henüz keşfedilmemiş mikrobiyal çeşitliliğin araştırılması.
- Zoonotik hastalıkların yayılmasına ve ortaya çıkan patojenlerin yeni konakçı türlere adaptasyonuna dahil olan konakçı değişimlerinin evrimsel temellerinin analiz edilmesi.
- Gelecekteki tehditleri öngörmek amacıyla iklim değişikliğinin etkileri ile ilgili aşırı hava olaylarının (örneğin sel ve kuraklık) hastalıkların ortaya çıkması üzerindeki etkisinin araştırılması.
- Yasadışı, düzenlenmemiş şekilde ve yasal, düzenlenmiş şekilde gerçekleştirilen yaban hayatı ticaretinin hastalık riskindeki önemi hakkında veri toplanması.

Pandemi riskini azaltmak için toplumdaki tüm sektörlerin rol almasını sağlamak üzere:

- Toplumun tüm kesimlerini özellikle de genç nesilleri pandeminin kaynağı ve nedenleri konusunda bilgilendirilmesi ve iletişimin doğru yapılması.
- Alternatifler için teşvik sağlanması amacıyla salgın riski yüksek olan tüketim kalıplarının belirlenmesi, sıralanması ve etiketlenmesi (örneğin ehlileştirilmiş yaban türlerden elde edilmiş kürk).
- Günümüzde mevcut arazilerden gıda gereksinimlerini karşılamak amacıyla tarımsal sürdürülebilirliğin artırılması ve sonrasında tarım ve hayvancılık amacıyla kullanılan arazilerin azaltılması.
- Et tüketiminin sorumlu şekilde yapılmasını da kapsayan, daha sağlıklı, sürdürülebilir ve çeşitliliğe sahip gıda tüketim biçimlerine yönelik dönüşümün teşvik edilmesi.
- Gıda güvenliğinin artırılması ve yaban hayatı tüketiminin azaltılması için sürdürülebilir mekanizmaların teşvik edilmesi.
- Daha önce birçok bilimsel kuruluşun önerileriyle paralel şekilde, yüksek pandemi riskiyle ilişkilendirilen et tüketimi, üretimi, hayvancılık veya diğer tüketim biçimlerinde vergi ya da

maliyeti artıracak diğer mekanizmaların göz önünde bulundurulması.

- İş dünyasına, pandemi riski yüksek olan arazi kullanımındaki değişimden, tarımdan ve belirlenmiş bir zoonotik hastalık riski barındıran ve sürdürülebilir olmayan ticaret veya yaban hayat hayvancılığından elde edilen ürünlerin kullanımından kaçınmalarını sağlamak üzere sürdürülebilirlik teşvikleri sunulması.

Sonuç

Bu rapor, pandemilerin uzun vadeli sosyal ve ekonomik etkilerinin ön plana çıktığı COVID-19 salgını sürecinde, önemli bir zamanda yayınlandı. Toplumun tüm kesimleri, işlerin her zamanki şekliyle yürütüldüğü düzenin ötesine geçen çözüm arayışındalar. Bunu gerçekleştirmek üzere insanlar ve doğa arasındaki ilişkiyi yeniden değerlendirmek ve sürdürülebilir olmayan tüketim biçiminin neden olduğu ve biyolojik çeşitlilik kaybı, iklim değişikliği ve pandeminin ortaya çıkmasına neden olan küresel çevresel değişiklikleri azaltmak için bilimsel kanıtlara dayalı ve dönüştürücü etkisi olan yapısal değişimlere gereksinim duyuluyor.

Bu raporda ortaya konan politika seçenekleri bu ölçekte bir dönüşüme hizmet ediyor. Önerilen politikalar, pandemileri önlemeye yönelik dönüştürücü rol oynuyorlar. Mevcut yaklaşımımız, yeni hastalıkları erken tespit etmeye çalışmak, bu hastalıkları kontrol altına almak ve ardından hastalıkları kontrol etmek amacıyla aşı ve terapötik ilaçlar geliştirmektir. Açıkçası, bir milyondan fazla insanın ölümüyle sonuçlanan ve önemli ekonomik etkileri olan COVID-19 salgını karşısında uygulanan reaktif yaklaşım yetersiz kalıyor.

Bu rapor, dönüştürücü değişim ihtiyacını benimsiyor ve salgınları önlemek üzere politika seçeneklerini belirlerken bilimsel kanıtları temel alıyor. Bu politika önerilerinin birçoğu maliyetli ve uygulaması zor görülebilir ve etkilerinin belirsiz olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, ekonomik analizler, gelecekte oluşabilecek hastalıklardaki artışın ekonomiye olan maliyetlerinin, COVID-19'dan kaynaklanan trilyonlarca dolarlık etkiyle kıyaslandığında önemsiz kalacağını öne sürüyor. Rapor kapsamında değerlendirilen bilimsel kanıtlar ile COVID-19'un toplumsal ve ekonomik etkileri, bu politika seçeneklerini benimsemek ve gelecekte oluşabilecek pandemileri önlemek için gereken dönüştürücü etkiyi yaratmak için güçlü bir teşvik sağlıyor. Bu teşvikler, halk sağlığı, biyolojik çeşitliliğin korunması, ekonomilerimiz ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlıyor. Bununla birlikte içinden geçtiğimiz "Pandemi Çağı"nda, geleceğimize yönelik bir vizyon ortaya koyuyor.

IPBES Süreci Hakkında Bilgilendirme

IPBES bünyesinde yer alan Uzman Paneli (*Bureau and Multidisciplinary Expert Panel, MEP*), Bölüm 6.1'de belirtilen ve Genel Kurul'un onayladığı faaliyetleri desteklemek üzere "Platform çalıştayları" hükümlerine uygun şekilde, 27-31 Temmuz 2020 tarihlerinde biyolojik çeşitlilik ve salgın hastalıklar üzerine bir çalıştayın gerçekleştirilmesine onay verdi. Platform çıktılarının hazırlanması ile ilgili prosedürler 6.1 bölümünde sunuluyor (IPBES-3/3, Ek I).

Bu çalıştay raporunun tamamı ya da içerisinde sunulan öneri ve değerlendirmeler, IPBES Genel Kurulu tarafından incelenmemiş ve onaylanmamıştır.

Çalıştay raporu, devam eden veya önümüzdeki dönemde gerçekleşecek IPBES değerlendirmelerinin hazırlanma sürecinde, yazarlara destekleyici materyal sunmak üzere

Not an official IPBES translation

*** 29 Ekim 2020 17:00'ye (TSİ) kadar dağıtımı yasaktır. ***

oluřturuldu. Bilimsel makalelerde gerekli olan hakem deęerlendirmesinin gerekleřtirildięi bu rapor, resmi IPBES inceleme surelerine tabi tutulmuyor.

IPBES alıştayının katılımcılarının yer aldığı listeye bu linkten ulaşabilirsiniz: <https://ipbes.net/biodiversity-pandemics-participants>